

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.II.10.132/2024/5.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró
Dr. Osztovits András bíró

A felperes: felperes
cím1 /Th.: cím2

A felperes képviselője:
Dr. Gere Dávid Mihály ügyvéd cím3

Az alperes: alperes cím4

Az alperes képviselője:
Dr. Gyönyörű Zoltán ügyvéd cím5

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.131/2024/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 1.M.70.363/2023/18.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.131/2024/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek -15 nap alatt - 100.000 (százezer) forint és 27.000 (huszonhétezer) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 1.710.000 (egymillió-hétszáz tízezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2000. október 2-tól közalkalmazotti jogviszonyban, 2003. július 1-től munkaviszonyban állt az alperes alkalmazásában. 2017. szeptember 1-től gazdasági igazgató munkakört töltött be. A munkaszerződés mellékletét képező, 2018. május 31-én kelt munkaköri leírás szerint felette a munkáltatói jogkör gyakorlója személyl ügyvezető igazgató.

[2] Az alperes Szervezeti és Működési Szabályzatának V. pontja szerint a társaság vezetőinek irányítása az ügyvezető hatáskörébe tartozik, a színház tevékenységének irányításában a gazdasági igazgató mint vezető vesz részt. Az V.1. pont szerint a gazdasági igazgató feladatait az ügyvezető közvetlen irányításával látja el, távollétében az ügyvezető teljes jogú helyettese.

[3] A felperes 2020. november 25-én ügyvezetői jogviszonyt létesített az cég1-vel.

[4] 2021 novemberében az alperes ügyvezetőjének tudomására jutott, hogy a felperes és a társaság korábbi munkavállalója, személy2 2021 május végén felkeresték az alperes közönség szervezőit (jegyirodáját), hogy segítsenek az cég1 jegyeinek értékesítésében. Az ügyvezető erre tekintettel elrendelte az eset kivizsgálását és felszólította az értékesítőket, hogy írásban nyilatkozzanak az esetről. A munkatársak leírták, hogy amennyiben ezt nem vállalták volna, akkor tartottak attól, hogy felmondással megszüntetik a munkaviszonyukat, így úgy érezték, nincs más választási lehetőségük. A felperestől és személy2-től e-mailben kaptak három előadásra anyagokat, leírásokat és pontos jegyárakat. Ez a munka 2021. május 26-tól júliusig tartott.

[5] Az alperesi ügyvezető 2021. november 19-én – személy3 művészeti vezető jelenlétében – személyes megbeszélésre hívta a felperest. Tekintettel arra, hogy az cég1-ben fennálló felperesi ügyvezetői tisztségét az alperesi munkaviszonyával összeegyeztethetetlennek tartotta, ezen ügyvezetői munkaköréről való lemondásra kérte a

felperest, aki úgy nyilatkozott, hogy a másik színházban betöltött ügyvezetői tisztségét nem kívánja megszüntetni.

[6] Ezt követően az alperesi ügyvezető 2021. november 19-én azonnali hatályú felmondással szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Az indokolás szerint a felperes a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 208. § (1) bekezdése szerint vezető állású munkavállalónak minősül, mivel az SZMSZ szerint az ügyvezető távollétében a teljes jogú helyettesítésére jogosult. Rögzítette, hogy a felperes az Mt. 211. § (1) bekezdésében megfogalmazott további munkavégzésre irányuló jogviszony létesítésére vonatkozó tilalmat megszegve a munkáltatóval azonos tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetben vezető tisztségviselő tevékenységet lát el. Mindez az azonnali hatályú felmondást megalapozó minősített kötelezettségszegésnek minősül arra figyelemmel is, hogy az alperes ügyvezetője a tudomásszerzését követően több alkalommal eredménytelenül hívta fel a felperest az említett tevékenység megszüntetésére. A felperes megszegte az Mt. 8. § (1) (2) bekezdését, valamint a munkaszerződés 7.4. és 7.5. pontjai, mivel az cég1-ben betöltött vezető tisztségviselői tevékenység a munkáltató jogos gazdasági érdekeit veszélyeztette. A munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi az a körülmény is, hogy a felperes személy2 korábbi munkavállalóval együtt 2021 május végén felkereste a munkáltató közönség szervezőit, és az cég1 számára nézők szervezését kérték a munkáltatónál meglévő kapcsolataik felhasználásával. Utalt e körben az alperes az Mt. 52. § (1) bekezdés d) pontjára és a munkaszerződés 7.2. pontjára.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[7] A felperes keresetében a munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítását és jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte. A munkaviszony jogellenes megszüntetésével összefüggésben 9.500.000 forint elmaradt jövedelmet igényelt kártérítésként, valamint 7.600.000 forintot végkielégítés címén. Perköltséget is igényelt

[8] A felperes vitatta, hogy vezető állású munkavállalónak minősül, mivel nem volt az ügyvezető helyettese, és a munkaszerződése erre vonatkozó rendelkezést nem tartalmazott. Amennyiben vezető állású munkavállalónak minősülne, úgy az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény (Emtv.) 16. § (8) és (9) bekezdései szerint a színház vezető állású munkavállalója felett az alapvető munkáltatói jogokat a miniszter gyakorolja, ezért az azonnali hatályú felmondás nem a munkáltatói jogkör gyakorlójától származik.

[9] A felperes állította, hogy az alperes ügyvezetője az azonnali hatályú felmondásban foglaltakról nem a felmondás közlését megelőző 15 napon belül szerzett tudomást, hanem már hónapokkal korábban.

[10] Arra is hivatkozott, hogy a munkáltatónak évek óta tudomása volt arról, hogy a felperes egyéni vállalkozóként is ellát különböző könyvelési feladatokat, ebben a minőségében alperestől is kapott egyedi megbízásokat. A munkáltatónál tehát eltúrt gyakorlat volt, hogy a felperes egyéni vállalkozóként tevékenykedik, ezért ez a jogviszony megszüntetés indokául nem szolgálhat. Az Mt. 15. § (4) bekezdésére is hivatkozott: érvelése szerint a munkáltató által kialakított gyakorlatot mint munkáltatói szabályzatot, illetve egyoldalú jognyilatkozatot csak a felperes hozzájárulásával vonhatta volna vissza.

[11] Felperes állítása szerint az cég1 nem azonos tevékenységet folytat az alperesével: kizárólag külföldi szerzők műveivel foglalkozik, és állandó játszóhellyel nem rendelkezik.

[12] A felperes hivatkozása szerint kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, ennek ellenkezőjét az alperes nem tudja bizonyítani.

[13] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

[14] Álláspontja szerint a felperes vezető állású munkakört töltött be figyelemmel az Mt. 208. § (1) bekezdésére. A SZMSZ V.1. pontja alapján az ügyvezető távollétében az ügyvezető teljes jogú helyettese. Hivatkozott a Kúria Mfv.10.559/2017/5. számú eseti döntésére, amely szerint a vezető állású munkavállalónak minősülés nem a felek megállapodására tartozó kérdés, a felperes így megsértette az Mt. 211. § (1) bekezdését, amely szerint a vezető további munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet. A felperes ugyan az cég1-ben megbízási szerződéssel látja el az ügyvezetést, ez azonban az Mt. 294. § (1) bekezdés f) pontja értelmében munkavégzésre irányuló jogviszonynak számít.

[15] Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperesre az Emtv.16. § (9) bekezdésének tárgyi és személyi hatálya nem terjed ki. Utalt a munkaköri leírás 2. pontjában foglaltakra.

[16] Állította, hogy az alperes ügyvezetője a felperes tevékenységéről csak 2021. november 18-án szerzett tudomást, továbbá a felperes a többszöri felszólítása ellenére sem szüntette meg az cég1-vel fennálló jogviszonyát. A kereset összezszerűségét is vitatta.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélet

[17] Megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék I.M.70.363/2023/18. számú ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest perköltség fizetésére, valamint illeték viselésére kötelezte.

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az Mt. 8. § (1) bekezdésére, 52. § (1) bekezdés d) pontjára, 78. § (1) bekezdésére, (2) bekezdésére, 208. § (1) bekezdésére és a 211. § (1) bekezdésében foglaltakra.

[19] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a korábbi eljárásban a Fővárosi Ítélet tábla 2.Mf.31.035/2023/4. számú végzésében tényként rögzítette – figyelemmel arra, hogy a másodfokú eljárásban már nem volt vitatott -, hogy a felperes az Mt. szerinti vezető állású munkavállalónak minősült. Azt is megállapította, hogy az Emtv. 16.§ (9) bekezdésében a munkáltatói jogkör gyakorlójára vonatkozó szabályozás a színház első számú vezetőjére vonatkozik, így a felperes felett a munkáltatói jogkör gyakorlására a színház igazgatója és nem a miniszter volt a jogosult. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a másodfokú bíróság ténymegállapításait alapul véve ezen kérdést már nem vizsgálta.

[20] A felperes alaptalanul kifogásolta, hogy az alperes ügyvezetőjének az cég1-nél fennálló jogviszonyáról hónapokkal a felmondás közzlése előtt tudomása volt, és a felmondást megelőző beszélgetésig annak megszüntetésére egyszer sem szólította fel. A bíróság egyetértett azzal az alperesi érveléssel, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a rendkívüli felmondás határideje nem a kötelezettségszegés kezdő napjától, hanem annak befejeződésétől számítandó. A felperes esetében a kötelezettségszegés folyamatosan, a munkáltató intézkedésének napján is fennállt, ezért az Mt. 78. § (2) bekezdésében foglalt határidő nem járt le.

[21] A munkáltatói jogkörgyakorló 2021 novemberében szerzett tudomást a felperesi kötelezettségszegésről. A szóbeli tájékoztatást követően az ügyvezető elrendelte a jegyértékesítők írásbeli nyilatkozatának beszerzését, ekkor szerzett teljes körű tudomást a

kötelezettségszegés részleteiről. A per során ezzel szemben azt nem lehetett bizonyítani, hogy az ügyvezető az írásbeli nyilatkozat elkészültét megelőző 15 napon túl teljeskörű tudomást szerzett a jegyértékesítésre vonatkozó felperesi utasítás körülményeiről.

[22] A bíróság az azonnali hatályú felmondással egyezően állapította meg, hogy a felperes az cég1-ben fennálló ügyvezetői jogviszonyával megsértette az Mt. 211. § (1) bekezdésében foglalt szabályt. A kötelezettségszegés szempontjából annak nem volt jelentősége, hogy az alperes és az cég1 tevékenysége milyen átfedésben van egymással.

[23] Az alperes nem vitásan soha nem adta hozzájárulását a felperes részére az cég1-nél jogviszony létesítéséhez, hanem azzal ellentétesen, 2021. november 18-án annak megszüntetésére szólította fel. Semmilyen alapja nem volt azt feltételezni, hogy létezik a munkáltatónál egyoldalú jognyilatkozat, munkáltatói szabályzat vagy bármilyen eltört gyakorlat, aminek alapján vezetőként egy másik kft.-ben ügyvezetői jogviszony létesíthető lenne. Azt a körülményt, hogy a munkáltató nem ellenezte, miszerint a felperes egyéni vállalkozóként könyvelési feladatokat látott el, nem lehet olyan kiterjesztően értelmezni, hogy ezzel az alperessel hasonló tevékenységet folytató cég1-nél fennálló ügyvezetői tevékenységéhez is hozzájárult.

[24] Az elsőfokú bíróság utalva az Mt. 8. § (1) és (2) bekezdésére bizonyítottanak látta, hogy a felperes a másik kft.-nél ellátott ügyvezetői tevékenysége mellett veszélyeztette az alperes gazdasági érdekét.

[25] Az azonnali hatályú felmondás harmadik indokával kapcsolatban a bíróság rögzítette, hogy a felperes alapos indokot adott a munkaviszonya megszüntetésére azon megatartásával, hogy 2021 május végén személy2vel felkeresték az alperes közönségsszervezőit, és saját kft.-jük részére kértek segítséget nézők szervezésére. A közönségsszervezők egybehangozon nyilatkoztak arról, hogy az cég1 jegyeinek értékesítését az alperesi jegyértékesítéssel azonos módon, időben és ugyanazon partnerek, ügyfelek részére végezték, tehát ezen tevékenység teljesítése nem különült el az eredeti munkaköri feladatokról.

[26] Alaptalanul hivatkozott a felperes a közönségsszervezők 2021. november 18-ai feljegyzésének valótlanására is, ugyanis a feljegyzés tartalmát egyenként megerősítették tanúkenti meghallgatásuk során.

[27] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes terhére rótt három kötelezettségszegés olyan súlyú szándékos magatartásnak minősül, amik egyenként is megalapozzák az azonnali hatályú felmondást.

[28] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.131/2024/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest perköltség viselésére.

[29] Rögzítette, hogy a másodfokú bíróság korábbi végzésében a megismételt eljárásra bizonyítási eljárást, eljárási cselekmények elvégzését a munkáltatói jogkörgyakorlás tisztázására nem írt elő. Ugyanakkor a vonatkozó anyagi jogszabályok értelmezésével megállapította, hogy a felperessel szemben az azonnali hatályú felmondás jogát az arra jogosult személy gyakorolta, és ezen okból a munkáltatói intézkedés nem minősül jogellenesnek.

[30] A felperes a megelőző fellebbezési eljárásban az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy vezető állású munkavállalónak minősült, nem támadta, a megismételt eljárásban és a fellebbezésében ezt a kérdéskört már nem vitathatta, és az elsőfokú bíróság helyesen értékelte érdemben az intézkedést az Mt. 78. §-ban rögzített feltételek szerint.

[31] A felperes helytelenül állította az ügyvezetői tisztségéről az alperes hónapokkal korábbi tudomásszerzését, a bizonyítási eljárás adatai ezt nem támasztották alá. személy2

tanúként is megerősítette, hogy az alperesi igazgatóval nem beszéltek meg előzetesen, miszerint az cég1-t megalapítják, és nem tárgyaltak arról sem, hogy milyen pozíciót töltenek be. személy1 alperesi törvényes képviselő nyilatkozatával, valamint személy3 és tanú1 tanúként nem erősítették meg azt a felperesi állítást, hogy az alperes ügyvezetője az alapítása óta tudott az cég1-nél betöltött pozíciójáról. A felperes az alperes ügyvezetője bíróság előtti személyes meghallgatása és személy3 tanúkénti előadása során személyesen jelen volt, és semmilyen észrevételt nem tett azzal kapcsolatosan, hogy a színház igazgatója a tárgyaláson elhangzottakkal ellentétben hozzájárult az ügyvezetői tisztség betöltéséhez, és arról korábban már tudott.

[32] A másodfokú bíróság a bizonyítékok értékelése alapján a felperes állításával szemben az alperesi ügyvezető előadását fogadta el, amit alátámaszt személy3 tanúvallomása arra nézve, hogy az alperesi ügyvezető 2021 őszén szerzett tudomást a felperes ügyvezetői tisztségéről. Ezt követően többször felszólította a felperest az összeférhetlenség megszüntetésére, amelynek nem tett eleget, és ezt a szándékát kifejezetten meg is erősített a 2021. november 19-ei egyeztetés során.

[33] Az Mt. 211. § (1) bekezdése szerint vezető további munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, ettől a felek megállapodása eltérhet az Mt. 209. § (1) bekezdése alapján. Utóbbi körülmény a felperes más gazdasági társaságban megbízási jogviszony alapján betöltött ügyvezetői jogviszonyát illetően a perben igazolást nem nyert. A munkavégzésre irányuló jogviszony fogalmába beletartozik minden olyan jogviszony, amelynek keretében az egyik fél a másik fél számára valamilyen munkát végez, legyen az megbízási vagy vállalkozási jogviszony. Az a körülmény, hogy a felperes egyéni vállalkozóként szerződéses jogviszonyban állt az alperessel, nem jelenti azt, hogy megalapozottan hivatkozhat az alperes megtűrt gyakorlatára a további munkavégzésre irányuló jogviszonyok létesítését illetően is.

[34] Az Mt. 8. § (1) bekezdése célja a munkáltató jogos gazdasági érdekeinek védelme. A felperes az alperesnél betöltött gazdasági igazgatói munkaköréből fakadóan és az cég1 ügyvezetőjeként egyaránt a gazdasági döntések meghozatalának részese volt, érdemi befolyással rendelkezett mindkét társaság üzletpolitikájának megvalósításában. Nem volt annak jelentősége, hogy a két színház állandó társulati hellyel rendelkezik-e, illetve milyen szerzők darabjait tűzi műsorra.

[35] A felperes maga sem állította, hogy az új jogviszony létesítése előtt egyeztetett az alperes ügyvezetőjével, és arra sem tett tényelőadást, hogy konkrétan mikor, milyen körülmények között, milyen nyilatkozatával jelentette be az ügyvezetőnek egy másik kft.-ben betöltött tisztségét.

[36] A tanúvallomásokat helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság a harmadik felmondási indok vizsgálatánál is. A jegyértékesítés kapcsán felperes terhére rótt kötelezettségszegést illetően tanú2 és tanú1 tanúvallomásukban elmondták, hogy a felperes és személy2 azzal a kéréssel jött le a közönség szervezőkhöz, hogy az cég1 munkáját segítsék, közönség szervezői feladatot lássanak el. Mindhárom közönség szervező a felettes - beosztott viszonylatában a munkaviszonyt alapvetően jellemző alá-fölérendeltségi hierarchia keretein belül értelmezte a felperes által nekik elmondottakat. A felperesnek a közönség szervezők megkeresésére irányuló magatartása az alperes jogos gazdasági érdekeit érintette, és a fent kifejtettek szerint veszélyeztette.

[37] A felperes terhére rótt kötelezettségszegések egyben az alperes részéről megalapozottan eredményeztek bizalomvesztést a felperes felé, figyelemmel az általa betöltött munkakör jellegére is, így a munkáltatói intézkedés jogszerűen történt.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes felülvizsgálati ellenkérelme

[38] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet megváltoztatását és a keresetének való helytadást kért annak megállapításával, hogy az azonnali hatályú felmondás jogellenes, mivel az abban foglalt indokok nem valósak és nem okszerűek, továbbá az Mt. 78. (1) (2) bekezdésébe, 208. § (1) és (2) bekezdésébe és 211. § (1) bekezdésébe ütköznek. 9.500.000 forint kártérítést és 7.600.000 forint végkielégítést igényt az alperes perköltségben való marasztalásával.

[39] A felperes jogszabálysértésként jelölte meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Pp.) 263. §-át, 279. §-át, 369. § (3) bekezdés c) pontját, 383. § (2) bekezdését. Felhívta továbbá az Emtv. 16. § (9) bekezdését, valamint az Mt. 8. §, 17. §, 20. §, 52. § (1) bekezdés d) pontjának, 78. § (1) bekezdésének, 82. § (2) bekezdésének, 208. § (1) bekezdésének, 211. § (1) bekezdésének megsértését panaszolta állítva az Alaptörvény 28. cikkének megsértését is.

[40] A felperes kifejtette, hogy a korábban előadottakra jelen eljárásban is változatlanul hivatkozik.

[41] Érvelése szerint legfőbb jogkérdés az Emtv. 16. § (9) bekezdésének helyes értelmezése, amely szerint, „ha a közös működtetésre irányuló megállapodás keretében az önkormányzati fenntartású színház éves működésének pénzügyi feltételeit teljes egészében a központi költségvetés biztosítja a színház vezető állású munkavállalója felett az alapvető munkáltatói jogokat a miniszter gyakorolja.”. A perben nem volt vitatott, hogy az alperes önkormányzati fenntartású színház, melynek éves működése pénzügyi feltételeit a költségvetés biztosítja a közös működtetésre irányuló megállapodás alapján, melyre tekintettel az Emtv. hivatkozott rendelkezése felperes mint vezető állású munkavállaló tekintetében egyértelműen alkalmazandó, és a másodfokú bíróság álláspontjával szemben nem hoz létre új vezetői kategóriát, és nem lehet akként sem értelmezni, hogy az az Mt. 208. §-ában meghatározott vezető állású munkavállalótól elkülönülne.

[42] Az Mt. kommentárjának az Mt. 208. § (1) bekezdéséhez fűzött magyarázatából is az derül ki, hogy a munkáltató vezetője alatt az ügynevezett első számú vezetőt kell érteni. Felperes pedig nem volt ilyen, így amennyiben a másodfokú bíróság ezen megállapításából indulunk ki, úgy a felperes nem minősülhetett vezető állású munkavállalónak, mivel nem volt a munkáltató első számú vezetője, és a jogvitát akkor teljesen más szempontok figyelembevételével szükséges elbírálni.

[43] Felperes álláspontja elsődlegesen az, hogy felülbírálni szükséges a Főváros Ítéletétábla 2.Mf.31.035/2023/4. számú végzésében tett megállapításokat az Emtv. rendelkezéseivel kapcsolatban, melyek azt eredményezik, hogy az elsőfokú ítélet rendelkezéseivel összhangban az ítélet megváltoztatásnak van helye, a felperes keresetének való helytadás mellett.

[44] Az Emtv. értelmezése kapcsán a felperes megkereste az intézményt a jogszabály értelmezésével összefüggésben utalva az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra is. A minisztérium álláspontja az, hogy az Emtv. a vezető állású munkavállalókat érintően az alapvető munkáltatói jogok – mint kinevezés, vezetői megbízás, felmentés, vezetői megbízás visszavonása, az összeférhetetlenség megállapítása, fegyelmi eljárás megindítása és a fegyelmi büntetés kiszabása – gyakorlását a miniszter hatáskörébe rendelte.

[45] A másodfokú bíróság téves megállapításaira és jogértelmezésére tekintettel az elsőfokú bíróság kénytelen volt a megismételt eljárásban a felmondás indokait érdemben vizsgálni, a felülvizsgálati kérelem pedig értelemszerűen kiterjed az ítélet ezzel kapcsolatos rendelkezéseire.

[46] A jogerős ítélet jogszabálysértő a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja vonatkozásában, mivel a megállapított tényekből eltérő jogi következtetés levonása lett volna szükséges, ennek eredményeként pedig nem felel meg az ítélet a Pp. 383. § (2) bekezdésének, mivel ez esetben az elsőfokú ítélet megváltoztatásának lett volna helye.

[47] Az ügy érdemét tekintve az ügyvezető úgy nyilatkozott, hogy „amikor én tudomást szereztem a felperesnek az céglrel való kapcsolatáról, akkor én az azt követő időszakban egészen a munkaviszonya megszüntetéséig folyamatosan kértem őt, hogy szüntesse meg az céglrel való kapcsolatát”. Felperes álláspontja szerint nem került ítéleti bizonyossággal megállapításra, hogy a felszólítások mikor, milyen időtartammal történtek meg. Ennek megfelelően pedig nem foghat helyt a jogerős ítélet azon indokolása sem a [42] bekezdés alapján (és az a bizonyítás eredményével nem koherens), miszerint a másodfokú bíróság az ügyvezető előadását fogadta el arra nézve, hogy 2021 őszén szerzett tudomást az ügyvezetői tisztségről, valamint, hogy a törvényes képviselő „többször felszólította a felperest az összeférhetlenség megszüntetésére”.

[48] Az a tény, hogy a tevékenység folytatásához a felperes nem kérte ki a munkáltató előzetes hozzájárulását, nem képezheti a felmondás okszerű indokát, mivel az alperes 2021. november 19-e előtt szerzett arról tudomást. Az pedig, hogy a felmondás indoka az előzetes hozzájárulás hiánya, és nem önmagában a más jogviszony létesítése, fenntartása, nem teszi megalapozottá az ítélet [42] bekezdésének második felében foglaltakat, melyek szerint a kötelezettségszegés a kitűzött határidőt követően is fennállt, mivel az előzetes hozzájárulás hiánya nem egy állapotcselekmény, mely fennállt volna a felmondás közlésének napján. Erre tekintettel az időszerűség tekintetében a munkáltató intézkedése az Mt. 78. § (2) bekezdésbe ütközik.

[49] Az egyéni vállalkozói jogviszony elfogadása és támogatása már önmagában olyan körülmény, amely az Mt. 211. § (1) bekezdésébe ütközne, ezzel kapcsolatban azonban alperes mégsem kapott még csak egy felszólítást sem, hogy a jogviszonyát szüntesse meg.

[50] A jegyértékesítők a felperestől nem feladatot, hanem lehetőséget kaptak, így az ítélet e felmondási okkal kapcsolatos indokolása ellentétes a lefolytatott bizonyítás eredményével.

[51] Összességében az ítélet elsődlegesen azért megalapozatlan, mivel az Emtv. rendelkezéseit tévesen és jogszabályellenesen értelmezi, melynek eredményeként helyesen az állapítható meg, hogy a felmondás nem az arra jogosulttól, nem a munkáltatói jogkörgyakorlójától származott. Ezen felül a felmondás indokainak érdemi vizsgálata nem is szükséges, azonban azok elemzését követően változatlanul az állapítható meg kétséget kizáróan, hogy a felmondás egyik indoka sem tekinthető valósnak és okszerűnek, az alperesi felmondás több szempontból is jogellenes. A jogerős ítélet „megváltoztatásának” van helye, tartalmilag az elsőként meghozott elsőfokú ítélettel egyezően.

[52] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltségben való marasztalásával.

[53] Érvelése szerint a felperes keresete az Mt. 20. §-ára történő hivatkozást nem tartalmazott, ezen jogszabályhelyre alapított anyagi jogszabálysértést első alkalommal csak a felülvizsgálati kérelmében adott elő. A felülvizsgálati eljárásnak pedig nem lehet tárgya sem olyan tény sem olyan jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel.

[54] Érvelése szerint a jogviszony megszüntetés a munkáltatói jogkörgyakorlójától származott, az határidőben történt, és megállapítható a felhozott indokok valósága és okszerűsége is, így az intézkedés nem volt jogszabálysértő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[55] A Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálhatta a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát figyelemmel a Pp. 523. §-ában foglaltakra is.

[56] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető perorvoslat. A Kúria kizárólag azt bírálhatja el, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadott okból a megjelölt jogszabályokat megsértette-e a jogerős ítélet, így a korábbi beadványok nem, csak a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokok voltak figyelembe vehetőek. (Pp.413.§ (1) bekezdés). Az Mt.20.§. alkalmazhatósága sem volt a megelőző eljárások tárgya, így az ebben az eljárásban sem képezhette vizsgálgandó tárgyát (Pp.423.§ (2) bekezdés).

[57] A felülvizsgálati eljárásban is elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperes felett ki volt a munkáltatói jogkör gyakorlója, vagyis az intézkedést meghozó személyt jogszerűen járhatott-e el. Ezzel összefüggésben a felperes jogszabálysértésként az Emtv. 16. § (9) bekezdésének téves alkalmazását panaszolta.

[58] A másodfokú bíróság az alapeljárásban helyesen fejtette ki, hogy az Emtv. 16. § (9) bekezdésében előírt szabály az előadó-művészeti szervezet vezetőjének választására irányuló pályázati eljárásról és a munkakör betöltésének szabályairól szóló 155/2017. (VI. 15.) Korm.rendelet, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban Mötv.), az Emtv. és az azt módosító 2020. évi XVII. törvény szabályaival együttesen értelmezendő.

[59] A jelen eljárásban eljáró első- és másodfokú bíróság által helytállóan elfogadott másodfokú bíróság 2.Mf.31.035/2023/4. számú, az alapügyben hozott végzésének [35] bekezdésében részletesen ismertette a 155/2017. (VI. 15.) Korm. rendelet vonatkozó szabályait. Eszerint az előadó-művészeti szervezet vezetőjének megválasztása szigorúan meghatározott elvek szerinti pályázati eljárás útján történik, amelyet szakmai bizottság véleményez. A pályázónak az intézmény alaptevékenységének megfelelő felsőfokú végzettséget és szakmai gyakorlatot kell igazolnia. A Korm. rendelet arról is rendelkezik, hogy az önkormányzati fenntartó esetén a szakmai bizottság képviselői a pályázatonként elkészített összegző véleményt és a szavazás részletes eredményét a fenntartónak a pályázatokat véleményező illetékes önkormányzati bizottsági ülésén is ismertetik.

[60] A másodfokú bíróság ugyanezen határozatában helyesen foglalt állást arról, hogy az Emtv. 16. § (9) bekezdése szerinti vezető állású munkavállalón a színház első számú vezetőjét kell érteni és nem általában az Mt. 208. § szerinti vezető állású munkavállalót. Különös tekintettel a másodfokú bíróság azon helyes értelmezésére, miszerint az Emtv. 16. § (9) bekezdése alapvető munkáltatói jog szóhasználatából következően az Emtv. 44. § 58. pont értelmező rendelkezése és a Mötv. 19. § b) pontja összevetése alapján e jogkör gyakorlóján olyan személyt kell érteni, akinek a kinevezése a Mötv.-ben szabályozott (41. § (7) bekezdés, 67. § (1) bekezdés g) pont), vagyis a munkáltató első számú vezetőjét. Az önkormányzati fenntartású, de teljes egészében a központi költségvetésből működő színház esetében a 2020. évi XXVII. törvény indokolása szerint pedig a módosítással a Mötv. 41. § (7) bekezdésétől

kívántak eltérni, vagyis az intézményvezetők képviselő-testület általi kinevezése szabályától, ezt a miniszternek biztosítva.

[61] Helyesen utalt továbbá a másodfokú bíróság arra, hogy a felperes maga sem állította, miszerint pénzügyi vezető (gazdasági igazgató) munkakörét az Emtv. és a 155/2017. (VI. 15.) Korm. rendelet szerinti pályáztatást követően a képviselő-testület kinevezése alapján tölti be.

[62] Mindezek alapján az Emtv. 16. § (9) bekezdésében a munkáltatói jogkör gyakorlójára vonatkozó szabály tehát a munkáltató első számú vezetőjét érinti, ebből következően pedig a felperes felett a munkáltatói jogkör gyakorlására a színház igazgatója – aki egyébként valamennyi munkaviszonnyal összefüggő iratot aláírt anélkül, hogy emiatti jogellenességét a felperes a jogviszonya fennállása alatt állította volna – és nem a miniszter volt jogosult.

[63] Jelen eljárás során a másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a bíróságokat nem köti az intézmény állásfoglalása, a másodfokú bíróság jogértelmezése – amely a jogszabályok láncolatának helytálló értelmezésén alapult – pedig nem sértette az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat sem.

[64] Ezt követően a bíróságok helyesen értékelték a munkáltatói jogkörgyakorló tudomásszerzésére vonatkozó bizonyítékokat az Mt. 78. § (2) bekezdése alkalmazása során.

[65] személy1 törvényes képviselő – felperes által nem vitatott – előadása szerint 2021 őszén szerzett tudomást arról, hogy a felperes az cég1 Kft.-ben tevékenységet lát el és állítása szerint az azt követő időszakban, egészen a munkaviszony megszüntetéséig folyamatosan kérte, hogy szüntesse meg az ezen kft.-vel való kapcsolatát (1.M.71.159/2021/18. számú jegyzőkönyv). személy3 tanúvallomása szerint is a 2021. november 19-ei egyeztetésen is elhangzott, hogy a felperes más kft.-ben vállalt ügyvezetői tevékenysége nem összeegyeztethető az alperesnél ellátott feladatával, aki azonban a kérés ellenére ezen tevékenységével nem akart felhagyni.

[66] A tanúnyilatkozatok nem erősítették meg azt a felperesi érvelést sem, hogy az alperes első számú vezetője az cég1-nél betöltött pozíciójáról annak alapítása óta tudott.

[67] A következőkes ítélezési gyakorlat szerint a folyamatosan – az azonnali hatályú felmondáskor is – fennálló kötelezettségszegéssel indokolt intézkedés esetében a jogvesztő határidő elmulasztása nem állapítható meg akkor sem, ha a felek között a helyzet rendezése érdekében több alkalommal megbeszélés történik, de az eredménytelenül zárul (Mfv.I.10.529/2017/5.). Adott esetben is arra a következtetésre lehetett jutni, hogy a munkáltatói jogkörgyakorló a tudomásszerzéstől kezdődően több alkalommal megkísérelt egyeztetni a felperessel az cég1-nél fennálló jogviszonya megszüntetéséről – mivel álláspontja szerint az az alperes működésével nem volt összeegyeztethető -, aki ettől elzárkózott. Így az alperes az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlására nyitva álló szubjektív határidőt nem mulasztotta el, a közönségsszervezők tevékenységével kapcsolatos felmondási indok esetében pedig a határidők megtartottságát a fellebbezés nem érintette, így azzal a másodfokú bíróság érdemben helytállóan nem foglalkozott, így a jelen eljárásnak sem lehetett a tárgya.

[68] Alaptalanul állította a felperes, hogy az egyéni vállalkozóként fennálló jogviszonyával az alperes tisztában volt, azt engedélyezte, így alappal feltételezhette, hogy egyéb jogviszony létesítését a munkáltató nem tilalmazza külön megállapodás hiányában sem. Ezzel szemben az Mt. 211. § (1) bekezdés kógens szabálya szerint a vezető (mint az Mt. 208.§ (1) bekezdése alapján felperes is) további munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, ettől csak a felek megállapodása térhet el az Mt. 209. § (1) bekezdése alapján. Az a körülmény, hogy a felek megállapodtak volna abban, miszerint a felperes más gazdasági

társaságban megbízási jogviszony alapján ügyvezetői tevékenységet töltsön be, a perben nem nyert igazolást. A munkavégzésre irányuló jogviszony fogalmába az Mt. 294.§ (1) bekezdés f) pont alapján – mint ahogy arra a másodfokú bíróság helyesen utalt – beletartozik minden olyan jogviszony, amelynek keretében az egyik fél a másik fél számára valamilyen munkát végez akár megbízási, akár vállalkozási jogviszony formájában. A felperes egyéni vállalkozóként szerződéses jogviszonyban is állt az alperessel, ez azonban nem jelenti azt, hogy megalapozottan hivatkozhat az alperes eltúrt gyakorlatára a további munkavégzésre irányuló jogviszonyokat illetően. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a felperes – az alperes hozzájárulása alapján – egyéni vállalkozóként olyan tevékenységet folytatott, amely a munkáltató gazdasági érdekét nem veszélyeztette (Mt. 8. §) szemben az cég1-ben ellátott pozíciójával és tevékenységével.

[69] Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság ítélete [45] bekezdésében arra, hogy az összeférhetetlenségi szabályok alapján a felperesnek – már nem vitatott vezető állású munkavállalóként – kötelezettsége lett volna a munkáltatónál bejelenteni és engedélyeztetni az cég1-ben betöltött ügyvezetői tisztségét. Ezen kft. működése az alperes jogos gazdasági érdekeit veszélyeztethette függetlenül attól, hogy a két színháznak volt-e állandó társulati helye, illetve attól is, hogy milyen nemzetiségű szerzők darabjait játssza.

[70] Az azonnali hatályú felmondás harmadik indokát illetően is – az elsőfokú bírósággal egyezően – helytálló következtetésre jutott a másodfokú bíróság. tanú2, tanú1 és tanú3 azt adta elő, hogy az alá-fölérendeltségi kapcsolat alapján értékelték a felperes, valamint személy2 megkeresését, miszerint az cég1 Kft. részére is lássanak el közönségsszervezői tevékenységet munkaidőben vagy azon kívül, vegyenek részt jegyértékesítésben, amelyek nyilvánvalóan az alperes részére érdeksérelmet jelentettek akkor is, ha esetleg az bevételkiesésben, jegyeladás csökkenésben nem is tetten érhetők. A munkavállalók – 2021. november 18-án kelt feljegyzésükben írtak szerint - azért vállalták a tevékenység ellátást, mert egyrészt egzisztenciális félelmet éltek meg, másrészt pedig úgy gondolták, hogy mindez az alperes ügyvezetőjének engedélyével történik. Nem tekinthető „lehetőségnek” az olyan munkaköri kötelezettségbe nem tartozó feladat ellátása, amely akár munkaidőn kívül, ellentételezés nélkül valósul meg, mint ahogy jelen esetben is történt.

[71] A felperes kötelezettségsszegése súlyának értékelésekor figyelemmel kellett lenni a következetes ítélkezési gyakorlat alapján a munkáltató szervezetében elfoglalt helyére, betöltött vezetői munkakörére és ezáltal fokozott együttműködési kötelezettségére (Mfv.VIII.10.135/2022/4.).

[72] A felperes felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok téves értékelését állítva a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértését is panaszolta.

[73] A mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott. A Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására kivételesen abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért határozat iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz. Önmagában tehát a bizonyítékok mérlegelésének a kérelmezőre súlyos eredménye nem lehet a felülvizsgálati kérelem alapja. Akkor sincs lehetőség a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna, kizárólag az minősíthető kirívóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattal eltérő következtetésre lehet jutni (Mfv.VIII.10.020/2023/4.). Jelen esetben a másodfokú bíróság a bizonyítékokat helytállóan értékelte, és helyes jogi következtetésre jutott, így nem sérültek a Pp.369.§ (3)

bekezdésében, a Pp.383.§ (2) bekezdésében foglaltak.

[74] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján tekintettel arra, hogy annak rendelkezései nem voltak a hivatkozottakkal szemben jogszabálysértőek.

[75] A pervesztes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, melynek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg azzal, hogy azt a 4/A. § (1) bekezdése alapján áfával növelt összegben kell teljesíteni.

[76] A Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. §-a szerint határozta meg a felülvizsgálati eljárásban felmerült illeték mértékét. Tájékoztatja a felperest, hogy a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetnie a Kúria megnevezését, e határozatának számát és a fizetésre kötelezett, azaz a felperes adóazonosító számát.

[77] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyalás tartásának mellőzésével bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés szerint.

[78] Az ítélet ellen a Pp.407. § (1) bekezdés d) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak.

Elvi tartalom

Az Emtv. 16. § (9) bekezdése szerint vezető állású munkavállaló a színház első számú vezetője, és nem általában az Mt. 208. §-a szerinti valamennyi vezető állású munkavállaló.

Budapest, 2025. március 25.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó
bíró, Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr.
Osztovist András s.k. bíró